

Informativni sažetak Godišnjeg izvješća za 2025.

Tijekom 2025. Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) djelovalo je u okruženju koje je bilo obilježeno ublažavanjem financijskih uvjeta, stalnim geopolitičkim napetostima i ubrzavanjem tehnoloških promjena. U takvom kontekstu, EBA je svoje aktivnosti usredotočila na pojednostavnjivanje pravila, izvješćivanja, upotrebe podataka i internih postupaka. Istodobno, umjesto usmjerenosti na donošenje pravila, naglasak je bio na praktičnim pitanjima nadzora i supervizije, osobito u okviru novog zakonodavstva o digitalnoj operativnoj otpornosti (DORA) i tržištima kriptoomovine (MiCA).

Banke iz EU-a/EGP-a zadržale su otpornost tijekom cijele godine. Snažne kapitalne i likvidnosne pozicije, dobra profitabilnost te stabilizacija tržišta rada i nekretnina pridonijeli su ukupnoj kvaliteti imovine. Testiranje otpornosti na stres na razini EU-a provedeno 2025. potvrdilo je da bi banke zadržale stope kapitala iznad minimalnih zahtjeva čak i u slučaju izrazito nepovoljnog scenarija. Istodobno, EBA je upozorila na neka područja kontinuirane ranjivosti, uključujući pritiske na tržištu poslovnih nekretnina, geopolitičke rizike i sve ozbiljnije kibernetičke prijetnje potaknute brzom digitalizacijom financijskih usluga, kao i sve veće oslanjanje na treće strane kao pružatelje ključnih usluga.

Postignut je velik napredak u pojednostavnjenju i jačanju jedinstvenih pravila EU-a kako bi se poduprli naponi za pojednostavnjenje na razini EU-a. Nakon svojeg Izvješća o učinkovitosti regulatornog i nadzornog okvira, EBA je isporučila ključne dijelove paketa Basel III, nastavila aktivnosti u području kreditnog, tržišnog i operativnog rizika te prilagodila rokove za objavu podataka o okolišnim, socijalnim i upravljačkim rizicima (ESG). Dodatno je unaprijeđena proporcionalnost, pri čemu su ublaženi zahtjevi za manje i jednostavne institucije te je prilagođeno planiranje u nekoliko područja kako bi se uzele u obzir izmjene zakonodavstva i planirana pojednostavnjenja. Usto, EBA je nastavila pružati potporu tvorcima politika unutar novih zakonodavnih okvira, uključujući revidiranu direktivu i uredbu o platnim uslugama, uredbu o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira i paket o sekuritizaciji, kako bi regulatorni dokumenti bili dosljedni, djelotvorni i primjenjivi u praksi.

Tijekom godine ostvaren je značajan napredak u modernizaciji podatkovne infrastrukture EU-a. Pokretanjem podatkovnog čvorišta Pillar 3 centralizirano je objavljivanje bonitetnih podataka za stotine banaka i povećana njihova transparentnost za potrebe nadzornika, tržišta i javnosti. U međuvremenu su prošireni zajednički skupovi podataka i analitički alati na Europskom portalu za pristup podacima (EDAP), čime je ojačana šira strategija EBA-e u pogledu podataka. EBA je unaprijedila i analitiku okolišnih, socijalnih i upravljačkih (ESG) rizika objavivši svoj prvi prikaz ESG rizika. Usto, ostvarila je napredak u razvoju redovitog testiranja otpornosti na klimatske promjene, čime se osigurava uključenost rizika povezanih s klimom i okolišem u nadzorna očekivanja.

U skladu s propisima o digitalnoj operativnoj otpornosti i tržištima kriptoomovine, EBA je spremno preuzela svoju novu nadzornu ulogu. Nakon pravodobne isporuke svih tehničkih standarda u području digitalne operativne otpornosti i tržišta kriptoomovine, EBA i druga europska nadzorna tijela uspostavila su upravljačke strukture, metodologije, IT sustave i zajedničke okvire za

ispitivanje digitalne operativne otpornosti i nadzor tržišta kriptovaluta. Prema odredbama o digitalnoj operativnoj otpornosti, imenovano je 19 trećih strana pružatelja ključnih IKT usluga, čime su započele aktivnosti kontinuiranog nadzora i ojačana sposobnost EU-a za praćenje i ublažavanje sistemskih IKT rizika. U skladu s Uredbom o tržištima kriptovaluta, EBA je dovršila nadzorne postupke za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca, osigurala nadzorne kapacitete i pripremila nacionalna tijela za usklađeni pristup nadzoru u okolnostima brzog razvoja kriptotrgovišta.

EBA je također ojačala zaštitu potrošača i podržala osnivanje novog tijela EU-a za sprečavanje pranja novca (AMLA). Provela je Uredbu o trenutnim plaćanjima, objavila Izvješće o potrošačkim trendovima i pokrenula koordinirane kampanje jačanja osviještenosti o prijevarama u području kriptovaluta i digitalnih financija, pokazavši time svoju sve snažniju opredijeljenost educiranju potrošača i nadzoru njihova ponašanja.

Naposljetku, EBA je pridonijela jačanju konvergencije nadzora među državama članicama putem istorazinskih procjena, kao i utvrđivanjem nadzornih prioriteta, ocjenjivanjem na osnovi referentnih vrijednosti, osposobljavanjem u području nadzora i pojačanom suradnjom s partnerima iz EU-a i međunarodnim partnerima. Zahvaljujući tim aktivnostima, postignuti su dosljedni rezultati nadzora i ojačan je položaj EU-a u globalnim raspravama o financijskim propisima.